

Verwerkte bijdragen

In deze synthesetekst zijn bijdragen verwerkt van:

- [Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen](#) (FWO)
- [Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen](#) (VARIO)
- [Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij](#) (SALV)
- [Académie de Recherche et d’Enseignement Supérieur](#) (ARES)

We hebben ervoor gekozen om de adviesraden VARIO en SALV mee te behandelen in deze synthesetekst. Ze vallen strikt gezien niet echt in de categorie ‘wetenschap en onderzoek’, maar een opname in een andere categorie zou waarschijnlijk nog minder logisch zijn. Hun bijdrage aan de discussie mag alleszins niet verloren gaan.

Aan welke SDGs werken de partners zelf?

- Uit de antwoorden blijkt dat de instellingen acties ondersteunen of stimuleren rond verschillende SDGs, met enkele accenten.
 - Het [FWO](#) vermeldt dat er in principe, door het geven van steun aan wetenschappelijke kennisopbouw, een bijdrage kan zijn aan alle SDGs. Het is aan de onderzoekers die steun vragen om te bepalen waarover hun onderzoek gaat (en dus met welke SDG dat onderzoek verbonden is). Of het FWO steun geeft aan een onderzoeksvoorstel hangt af van de kwaliteit van het voorstel en van de merites van de onderzoeker/ster. Binnen het onderzoekskanaal ‘Strategisch BasisOnderzoek’ (SBO) kunnen voorstellen op het vlak van [duurzame ontwikkeling](#) een selectievoordeel krijgen. Het gaat dan onder meer om voorstellen die de integratie van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen bij de overheid of organisaties verbeteren of voorstellen die zich richten op systeeminnovatie of – transitie gericht op duurzaamheid.
 - [VARIO](#) heeft op eigen initiatief een aantal adviezen uitgebracht die verband houden met de SDGs. Het gaat daarbij onder meer over: (1) [De SDGs als kompas voor het wetenschaps-, innovatie- en ondernemerschapsbeleid](#), (2) [De SDG’s - Opportuniteiten voor Vlaamse Ondernemingen](#), (3) [Ontwerp vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling](#). Een concreet voorstel in die adviezen is om aan alle overheidssteun aan bedrijven de voorwaarde van een positieve impact op de SDGs te verbinden.
 - De [SALV](#) heeft verschillende adviezen uitgebracht over de verschillende belangrijke Vlaamse strategieën die verbonden zijn met duurzaamheidskwesties. Het gaat daarbij onder meer over de implementatie van de SDGs. De SALV werkt op dit moment aan een actualisatie van een visie over de cruciale uitdagingen voor de Vlaamse land- en tuinbouw. De SALV maakte onder meer adviezen over: (1) [Vizier 2030](#), (2) [De vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling](#), (3) [het GLB 2021-2027](#), (4) [het voedselbeleid](#). De SALV volgt de uitvoering van de SDGs op de verschillende beleidsniveaus op.
 - [ARES](#) is tegelijk een federatie en een administratie. | Als *federatie* ijvert ARES op allerlei manieren voor kwaliteitsvol onderwijs (SDG 4). De organisatie neemt deel aan

werkzaamheden van verschillende internationale organisaties die bezig zijn met duurzame ontwikkeling. De eigen commissies werken rond thema's die met duurzame ontwikkeling te maken hebben. De eigen 'commissie duurzame ontwikkeling' doet jaarlijks een projectoproep voor de hogescholen, gericht op projecten rond duurzame ontwikkeling. (De geselecteerde projecten zijn vooral gericht op SDG 6, SDG 7, SDG 12 en SDG 13.) Die commissie beheert ook een academisch samenwerkingsprogramma met 18 partnerlanden in het Zuiden. (De initiatieven dragen bij aan verschillende SDGs, onder andere SDG 2, SDG 3, SDG 4, SDG 6, SDG 7, SDG 9, SDG 12, SDG 15.) Binnen het ARES zijn er ook commissies voor inclusief hoger onderwijs (SDG 4, SDG 5, SDG 8, SDG 10) en voor vrouwen en wetenschap (SDG 5, SDG 10). De commissie duurzame ontwikkeling is ook partner voor de Waalse strategie duurzame ontwikkeling en voor het transversale plan voor de ecologische transitie van de Franstalige Gemeenschap. (SDG 17) | Als *administratie* neemt ARES initiatieven om de eigen voetafdruk te verkleinen (SDG 13), te streven naar duurzame consumptie (SDG 12) en om duurzaamheidsclausules te integreren in een aantal overheidsopdrachten (SDG 12). Ook inclusief schrijven wordt gestimuleerd (SDG 5).

Wat zijn prioritaire thema's of SDGs voor België bij de uitvoering van de 2030 Agenda?

- In de antwoorden van de organisaties worden verschillende accenten gelegd.
 - Prioritaire SDGs voor ons land: (1) SDG 4 toegang tot kwaliteitsonderwijs, (2) SDG 12 maatschappelijk verantwoorde productie en consumptie, (3) SDG 13 klimaatactie, (4) SDG 14 en SDG 15 bescherming van het leven in zee en op het land (meer in het bijzonder in samenhang met de opvoeding in het tegengaan van vervuiling, (5) aandacht voor de maatschappelijke en ecologische impact van de eigen activiteiten, (6) aanpak van de export van plastic afval en pesticiden, (7) de bescherming van de biodiversiteit. (ARES)
 - Op basis van studies kan men vaststellen dat ons land nog belangrijke inspanningen moet leveren op het vlak van verantwoorde consumptie, de milieu-gerelateerde SDGs en mitigatie van klimaatverandering. Deze SDGs verdienen een operationele prioriteit. (FWO)
 - Tegelijk is het belangrijk erop te wijzen dat in de welvarende landen doorgedreven onderzoeksinspanningen rond alle SDGs nodig zijn. Ze vormen een belangrijke schakel om op mondiaal niveau de SDGs te kunnen realiseren. (FWO)
 - De SDGs zijn een interessant kader voor duurzaamheid, onder meer omdat het een mondiaal, gestandaardiseerd en allesomvattend kader is. Er is nu een nadruk op gezondheid en klimaat. Daardoor kunnen mogelijk andere belangrijke doelen, zoals het streven naar kwaliteitsonderwijs voor iedereen, vergeten worden. In die zin worden geen specifieke SDGs als dé prioriteit naar voor geschoven. (VARIO)
 - Aandacht voor een duurzame land-, tuinbouw- en agrovoedingssector. Een visie op een robuust en duurzaam voedselsysteem. (SALV)
- Enkele algemene elementen (uit de discussie tijdens het SDG Forum):
 - Voor het ondersteunen en opvolgen van een meer duurzaam economisch model zijn onder meer andere indicatoren nodig. Bij de ontwikkeling daarvan kunnen wetenschappers een belangrijke rol spelen.

- In het algemeen kan de wetenschap een grote rol spelen in het publieke debat. Ook al is het uiteindelijk steeds de politiek die beslist, wetenschappers kunnen helpen bij het maken van keuzes en evaluaties, en dat op een transparante manier.
- Het is belangrijk dat de opleidingen aan universiteiten voldoende aangepast worden aan de nood aan een transversale benadering van de maatschappelijke uitdagingen. Onafhankelijkheid van onderzoek is belangrijk. En daarnaast is het ook van groot belang dat er tussen de expertises en over de grenzen van de eigen onderzoekswereld een betere samenwerking is.

Welke kwesties vragen veranderingen op Europees of internationaal niveau om de 2030 Agenda uit te voeren?

- De organisaties wijzen op een aantal kwesties:
 - Er is nood aan wetenschappelijke doorbraken in de socio-economische waardeketen die noodzakelijk is voor het verbeteren van welvaart en welzijn. Daartoe zijn enkele dingen nodig als voorwaarde: (1) internationale onderzoeks- en ontwikkelingsinvesteringen in zowel menselijke en institutionele middelen intensifiëren, (2) initiatieven ontwikkelen (wereldwijd) voor een zo breed mogelijke vrije toegang tot informatie (open science) en voor de bevordering van de uitwisseling van gestandaardiseerde gegevens (open data), (3) inter- en transdisciplinair onderzoek stimuleren, (4) de dialoog tussen onderzoekers, beleidsmakers en het brede publiek verbeteren en te intensifiëren, (5) blijvend investeren in de scholing van de volgende generatie creatieve wetenschappers en technisch gekwalificeerde arbeidskrachten. (FWO)
 - Enkele belangrijke uitdagingen zijn: (1) het uitwerken van duurzame economische modellen die mee zorgen voor een vermindering van de winsten van de grote multinationals (via sociale clausules, arbeidsvoorwaarden, ...), (2) toegang tot kwaliteitsonderwijs voor iedereen gedurende het ganse leven, (3) een grotere inzet voor het verminderen van de koolstofvoetafdruk. (ARES)
 - Er is nood aan meer coherentie in de manier waarop de verschillende beleidsniveaus de uitvoering van de SDGs en de daarbij horende targets opvolgen. Naargelang het niveau (mondiaal, Europees, Belgisch, Vlaams) worden andere indicatoren gebruikt. (VARIO)
 - Er is nood aan een beter systeem voor het internaliseren van externe kosten. Als dat niet goed georganiseerd is, kunnen bedrijven een competitief nadeel ondervinden, bv. bij een CO₂-taks. Een regeling op bovennationaal niveau verdient de voorkeur. (VARIO)
 - Er moet voldoende aandacht zijn voor het level playing field op de internationale markt. Bedrijven die in hun land aan sterke duurzaamheidseisen moeten voldoen, kunnen een competitief nadeel ondervinden tegenover bedrijven uit landen waar die eisen er niet zijn. Die aandacht krijgt nu al concreet vorm in het voorstel van de Commissie voor een CBAM in het kader van het ETS-stelsel. (VARIO)
 - Er is nood aan meer beleidscoherentie in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en het voedselbeleid van de EU zodat de duurzame toekomst van de landbouw beter gegarandeerd wordt. (SALV)

Welke belangrijke boodschappen wilt u in de VNR zien?

- De organisaties hebben enkele suggesties:

- Het onderstrepen van het belang van wetenschappelijk onderzoek als mediator voor wereldwijde welvaart en welzijn. Het bereiken van de SDG-doelstellingen veronderstelt immers een continu proces van onderzoek en ontwikkeling. Daarom dient het (inter)nationale innovatiebeleid een evenwichtige investeringsstroom te voorzien met zowel ruimte voor zowel (academisch) vrij onderzoek als voor missie-gedreven innovatie-initiatieven binnen onderzoeksinstellingen en de industrie. (FWO)
- De SDGs houden veel kansen in voor bedrijven. SDG 8 en SDG 9 kunnen worden versterkt door in te zetten op de andere SDGs. *Profit* en *purpose* kunnen elkaar versterken. Het was een aanbeveling aan de Vlaamse regering om expertise op te bouwen voor het oplossen van de maatschappelijke uitdagingen die kaderen binnen de SDGs, wat dan ook de positie van onze bedrijven op de internationale markt kan versterken. (VARIO)
- Het huidig groeimodel is niet houdbaar. We moeten evolueren naar een 'nieuwe economie' op basis van een ander model: klimaatneutraal, circulair, inclusief, met eerlijke ketens. Innovatie zal daarbij de onderscheidende factor zijn. Er is nood aan een 'transformatief innovatiemodel'. De EU heeft al initiatieven in die richting genomen via de Green Deal en NextGenerationEU. (VARIO)
- Twee dingen zijn echt heel belangrijk: (1) toegang tot kwaliteitsonderwijs voor iedereen en voor het ganse leven, (2) duurzame consumptie. (ARES)

Redactie: Jan Mertens, Fabrice Dehoux en Chris Schuurmans (FRDO-CFDD)